

El Pirineu recupera l'hort dels padrins

► Una associació reviu de l'oblit antigues plantes que formaven el receptari quotidià de la Cerdanya i l'Alt Urgell ► En tres anys d'entrevistes i recerca, l'entitat Llavors del Cadí ha recuperat 250 varietats locals de nap, escarola, col o mongeta

MIQUEL SPA. PRULLANS

■ Nap de Tallendre, col d'hivern, carbassa del rabequet, escarola cabell d'àngel, malva marinera, violera groga, varietats locals de mongeta com l'afartapobres, la rèneg, la perona o la de bastó. Són varietats de cultius que ja han anat quedant tant sols en la memòria dels padrins i que ara una entitat de la Cerdanya i l'Alt Urgell s'ha proposat retornar als horts, els fogons i les taules.

Cada territori és la seva gent i, alhora, la seva tradició cultural, etnogràfica i, també, gastronòmica. Amb aquesta filosofia, l'associació Llavors del Cadí, creada l'any 2021 per recuperar espècies de flora autòctones de la tradició del Pirineu central, ha aconseguit bastir una xarxa de col·laboradors amb vint-i-cinc voluntaris que treballen el seu hort. Amb la seva feina diària, l'entitat ha fet reviure ja 250 varietats tradicionals, amb les quals es fan alguns dels plats més icònics del receptari local. Des de l'associació han explicat que «al llarg dels anys 2021 i 2022,

Un voluntari del programa Llavors del Cadí al seu hort

ARXIU PARTICULAR

des del Col·lectiu Eixarcolant i amb el suport del Parc Natural del Cadí Moixeró i el Consell Comarcal de Cerdanya, es van dur a terme prospeccions etnobotàniques per recuperar llavors de varietats agrícoles i ornamentals tradicionals de la zona. Gràcies a converses amb la gent gran dels diversos pobles i municipis del Baridà i la plana cerdana, es van aconseguir

Una xarxa de voluntaris cultiven als seus horts les varietats que s'ingressen en un banc de llavors

recopilar llavors de gairebé 250 varietats tradicionals». En els tres anys d'activitat de l'entitat, els seus tècnics i col·laboradors han mantingut uns resultats creixents gràcies a la investigació sobre el terreny i la recerca de varietats més locals. Així, l'any 2021 van recuperar de l'oblit 174 varietats; l'any 2022 170 varietats i l'any passat 192, les quals van ser plantades amb diferent èxit en un procés obert que encara ha d'anar donant fruits. Aquestes varietats es conserven en el banc de llavors gestionat de forma local per l'associació, la qual s'encarrega de multiplicar-les de nou, amb l'objectiu de tornar a fer habitual la seva presència a la comarca a través del seu receptari quotidià.

Els responsables de l'associació han explicat que «l'objectiu consisteix no només en preservar el patrimoni cultural i gastronòmic, sinó també que aquestes varietats tornin a ser cultivades i utilitzades per la població local. Ampliant la biodiversitat cultivada de la comarca, fent cultius més resi-

lients i adaptats a les condicions ambientals de la zona».

«Ens calen més voluntaris»

Llavors del Cadí ha activat una campanya per tal d'ampliar durant aquest any 2024 la xarxa de col·laboradors i horts a la Cerdanya i l'Alt Urgell. Es tracta d'unir-se a un col·lectiu format per «persones del territori amb voluntat de participar de les tasques de conservació i difusió de les varietats tradicionals recuperades i de tot el coneixement associat», segons han remarcat des de l'associació.

Llavors del Cadí ha obert un mur a la xarxa social Instagram i organitza xerrades i activitats al territori per tal de donar a conèixer la seva tasca. Igualment, «durant l'any ens poden trobar a fires com la Fira de productors d'Urdús o la Diada Arç entre altres, fent activitats relacionades, per grans i petits, i també organitzen tallers arreu de la Cerdanya on es pot aprendre sobre llavors, varietats locals i gestió de l'hort».